

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 654

NAD č. 423

Značka archivního souboru: AO Stráž

Archiv obce Stráž

(1886) 1890-1945 (1949)

Zpracoval: Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	4
Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1890-1945)	4
Místní národní výbor Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1945-1990)	9
Osadní zastupitelstvo Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : působnost od 1886-1890)	15
II. Dějiny archivního souboru	17
III. Archivní charakteristika archivního souboru	17
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	18
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	18
Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	20
Příloha č. 2: Soupis stavebních plánů (poř. č. 39, kar 1/8)	21
Jednotky popisu	22
Obec a její správa	22
Domovské právo	22
Všeobecná správní činnost obce	22
Vyhlašování zákonů a nařízení	22
Organizace činnosti obecní samosprávy	22
Spisová služba a archivnictví	22
Pamětní knihy	22
Správa obecního majetku	23
Evidence obecního majetku	23
Rozpočtové hospodaření obce	23
Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	23
Bezpečnost osob a majetku	23
Dohled nad veřejnou mravností	24
Zdravotní záležitosti	24
Stavební a požární záležitosti	24
Stavební záležitosti	24
Požární záležitosti	24
Elektrifikace	24
Působení obce ve veřejném zájmu	24
Chudinství a sociální péče	24
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	24
Vojenské záležitosti	25
Záležitosti daňové a katastrální	25
Zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství	25

Záležitosti státní sociální péče	25
Rejstřík korporativní	26
Rejstřík zeměpisný	27

I. Dějiny původce archivního souboru

Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1890-1945)

CAM: 134244

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: Gemeindeamt Hochwartl, užití: překlad, němčina
Obecní úřad ve Stráži, užití: čeština

Vznik, vznik změnou předchůdce: 1890

předchůdce: Obecní úřad Nevolice (Nevolice, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Poznámka ke vzniku: Rozloučení obce Nevolice na dvě samostatné obce: Nevolice a Stráž.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní národní výbor Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1945-1990)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku čsl., o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění.

Vztahy:

sídlo: Stráž (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Stráž (Domažlice, Česko)

Dějiny

Ves Stráž (německy Hochwartl), nejmenší z 11 chodských privilegovaných vsí, patřila do poloviny 19. století ke koutsko-trhanovskému panství. Poté, co byla císařským patentem ze 7. září 1848, o odstranění poddanských svazků a vyvazení selských statků, zrušena patrimoniální správa, došlo na základě císařského patentu č. 170/1849 ř. z. (tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení), k organizaci samosprávy obcí. Stráž se tehdy stala osadou obce Nevolice v soudním a politickém okrese Domažlice. Ve Stráži sídlila škola pro děti z obou vsí a také byla Stráž co do počtu domů a obyvatel větší než sousední Nevolice – v roce 1869 měla Stráž 58 domů a 363 obyvatel, zatímco v Nevolicích to bylo 40 domů a 258 obyvatel (a do roku 1880 jejich počet ještě klesl na 224 obyvatel). Roku 1889 bylo povoleno, aby se Stráž osamostatnila, avšak ke zvolení obecní samosprávy pravděpodobně došlo až roku 1890. Činnost nově zvolené obecní samosprávy se řídila v té době platnými zákony, zejména zákonem č. 7/1864 z. z. č. Po vzniku samostatné Československé republiky byla oblast obecní samosprávy upravena zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích, a č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením. Dosavadní proporcionální volební cenzus, ve kterém váha hlasu byla určena množstvím v obci zaplacených přímých daní, byl zrušen a obecní volby se nově konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Volilo se na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení. Po skončení druhé světové války převzal správu obce Místní národní výbor Stráž, jehož ustavující schůze se konala 5. května 1945.

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál starosta, nazývaný též představený. Starosta a radní, kteří museli být alespoň dva, tvořili obecní představenstvo, zatímco jako širší orgán obecní samosprávy fungoval obecní výbor, který představenstvo ze svého středu volil. Členové představenstva byli považováni za součást výboru.

Od roku 1919 bylo voleno obecní zastupitelstvo (termín „výbor“ již nebyl oficiálně používán). To pak ze svého středu zvolilo obecní radu, která byla tvořena starostou, náměstkem či dvěma náměstkami starosty a radními (obrat „obecní představenstvo“ se již rovněž přestal používat). Všichni tito funkcionáři byli chápáni i jako součást zastupitelstva. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/oba náměstkyně, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919, § 9, předposlední

odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2).

V roce 1940 odstoupil dlouholetý starosta Matěj Knížek a místo něj funkci zastával dosavadní náměstek starosty Mat. Pivoňka. V roce 1944 jej nahradil vládní komisař Tomáš Kozina.

Zjištění starostové (v závorce jsou uvedeny roky, kdy se je podařilo doložit ve funkci):

Ondřej Strádal (1892–1896);

Jan Fořst (1896–1899);

Josef Vondraš (1899–1902);

Matouš Strádal (1902–1906);

Jakub Jírovec (1906–1909);

Matouš Strádal (1909–1912);

Jan Červenka (1913–1919);

Matěj Císler (1919–1923);

Jan Kralovec (1924–1927);

Matěj Knížek (1927–1940);

Mat. Pivoňka (1941–1944) – úřadující náměstek starosty;

Tomáš Kozina (1944–1945) – vládní komisař.

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;

označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;

evidence obecních příslušníků a společníků;

vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;

přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);

organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;

jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;

vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;

konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;

provádění dobrovolné dražby movitých věcí;

vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku, plnoletosti nebo o vyrovnaní pohledávek;

vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;

sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;

vedení účetní agendy obce;

zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;

opatření proti rušení držby majetku, opatření proti poľnímu, lesnímu a vodnímu pychu;

spolupráce při konání policejních prohlídek;

dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad

dodržováním zákazu provozování hazardních her;

evidence osob příslušných do cizích obcí (přespolních);

kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;

vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;

dohled nad veřejnými produkcemi;

povolování tanečních zábav;

potírání týrání zvířat;

vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;

zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;

zákazy nebezpečných veřejných produkcí;

opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;

preventivní opatření proti vzniku požárů;

zajištění vodních zdrojů a hasičského náradí a pomoc při likvidaci požárů a jejich následků;

dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;
spolupráce při zřizování hasičských sborů;
plnění úkolů v rámci protiletecké ochrany obyvatelstva;
stavba a údržba obecních komunikací;
vybírání silničního a mostního mýta;
dohled nad silničním provozem;
zřizování veřejných vah;
dohled nad užíváním platných měř a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;
dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekřesťanských hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:

péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost – spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:

podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;
spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
provádění ohlášek civilních sňatků;
sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
spolupůsobení při konání policejních hlídek;
pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
spolupůsobení při organizaci hnanectví;
spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
spolupráce při vybírání vojenské taxy;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípreží;
spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
evidence depozit;
legalizace a vidimace listin;
spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;
spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;

oznamování narození nemanželských dětí;
 oznamování mladistvých provinilců;
 spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
 spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
 sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
 doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
 přijímání slibů;
 provádění úkonů obecního trestního senátu;
 vyjádření k žádostem o povolení živnosti;
 účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
 spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
 evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
 podávání zpráv o stavu průmyslu, živností a zemědělské výroby;
 spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
 spolupůsobení při boji proti nákazám hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
 provádění soupisů hospodářských zvířat;
 spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;
 dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
 sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozenců;
 zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
 spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
 spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
 spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
 spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
 dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
 spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
 spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Zákon č. 18/1862 říšského zákoníku (dále jen ř. z.), kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy.

Zákon č. 105/1863 ř. z., kterým se upravují záležitosti domovské.

Zákon č. 7/1864 zemského zákoníku pro Čechy (dále jen z. z. č.), kterým se vydává obecní zřízení a volební řád v obcích (zde v příloze k zákonu).

Zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro království České (zde o povinnostech a pravomocích obecních orgánů - § 71, § 82nn).

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení.

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu.

Zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého.

Zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České.

Zákon č. 59/1868 z. z. č., o zaopatřování chudých.

Zákon č. 26/1869 z. z. č., který se týká dozoru nad školami (zde mj. o zástupcích obce v místní školní radě - §§ 5 a 6).

Zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení.

Zákon č. 22/1870 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol národních (zde o součinnosti obcí při udržování škol).

Zákon č. 16/1873 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného; školní obce zřizují a udržují školní budovy, byt řídícího školy a dále tělocvičny a školní zahrady a opatřují zařízení školy - § 2).

Zákon č. 17/1873 z. z. č., který se týká místního a okresního dozoru nad školami (zde o zástupcích obce v místní školní radě - § 5).

Zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů.

Zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení.

Zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění §§ 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (zde o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, se uveřejňuje v zemském zákoníku).

Zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno

poslední odstavec § 87 obecního zřízení.

Zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č. a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním.

Zákon č. 76/1882 z. z. č., kterým se mění §§ 17, 18, 20, 21 a 22 zákona zemského ze dne 24. února 1873, č. 16 z. z. č., upravujícího zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného).

Vyhlášení c. k. místodržitele č. 31/1883 z. z. č., jež se týče rozloučení obcí v Čechách průběhem roku 1882 povolených.

Zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (zde o povinnostech a pravomocích obcí).

Zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského.

Zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění §§ 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.

Vyhlášení c. k. místodržitele pro Čechy č. 15/1890 z. z. č., jež se týče vyloučení obcí v Čechách, která během roku 1889 povolena byla.

Zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení.

Zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.

Zákon č. 46/1896 z. z. č., kterým se mění ustanovení § 21, lit. a, zákona ze dne 3. prosince 1868, čís. 59 z. z. č., o zaopatřování chudých.

Zákon č. 222/1896 ř. z., kterým se mění některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863, ř. z. číslo 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské.

Zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení §§ 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané.

Zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Vyhlášení c. k. místodržitele pro království České ze dne 15. března 1905, č. 31/1905 č. z. z., jež se týče rozloučení obcí v království Českém v roce 1904 povolených.

Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé.

Zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením).

Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (zde o povinnosti obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).

Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).

Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.

Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).

Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.

Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).

Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.

Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).

Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 122/1933 Sb., změna volebního řádu v obcích (zde o prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63).

Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).

Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny,

senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.

Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).

Vládní nařízení č. 17/1939 Sb. II, o obecních (obvodních) tajemnících.

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (dále jen SOkA Domažlice), fond Archiv obce Stráž.

SOkA Domažlice, fond Okresní správní komise Domažlice, kniha Seznam členů obecních a osadních zastupitelstev a kniha Záznam o složení obecních zastupitelstev okresu domažlického /neinventarizováno/.

SOkA Domažlice, Okresní úřad Domažlice I, kniha Seznam členů obecního představenstva /neinventarizováno/.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

Statistický lexikon obcí v Zemi české: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. V Praze: Orbis, 1934.

Statistický lexikon obcí v Republice československé: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. I. Čechy. V Praze: Státní úřad statistický, 1924.

Místní národní výbor Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1945-1990)

CAM: 123716

úřad místní lidové správy a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: MNV Stráž, užití: zkratka/akronym, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 5. 5. 1945

předchůdce: Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1890-1945)

Poznámka ke vzniku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku československého ze dne 14. prosince 1944.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1990

nástupce: Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1990-)

Poznámka k zániku: Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích.

Vztahy:

sídlo: Stráž (Domažlice, Česko); Do roku 1976 čp. 17, od roku 1976 v nově postavené budově čp. 4.

geografická působnost: Stráž (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Nevolice (Domažlice, Česko), od: 1.7.1960, do: 1990

geografická působnost: Pelechy (Domažlice, Česko), od: 1.7.1960, do: 1990

geografická působnost: Šnory (Pelechy, Domažlice, Česko : nižší sídelní jednotka), od: 1.7.1960

geografická působnost: Pasečnice (Domažlice, Česko), od: 14.6.1964, do: 1990

Dějiny

Místní národní výbory byly zřízeny po druhé světové válce jako správní orgány obcí a nahradily tak od roku 1850 fungující obecní úřady.

Místní národní výbor Stráž vykonával správu obce od května 1945 do listopadu 1990. Po celé období obec spadala do okresu Domažlice. V roce 1950 žilo ve Stráži 237 obyvatel v 69 domech.

Ustavující schůze národního výboru se konala 5. května 1945 a předsedou se stal Jakub Mleziva.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly volby do národních výborů.

V souvislosti s novým územně správním uspořádáním státu v roce 1960 došlo k výrazným změnám ve vývoji národních výborů. Bylo stanoveno, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území. Od 1. července 1960 se na základě těchto právních předpisů uskutečnilo sloučení Místního národního výboru Nevolice a Místního národního výboru Stráž ve společný Místní národní výbor Stráž. Zároveň se částí obce Stráž staly Pelechy a Šnory, které do té doby náležely k obci Tlumačov a spravoval je Místní národní výbor Tlumačov.

Západočeský krajský národní výbor v Plzni na plenárním zasedání konaném 19. března 1964 schválil sloučení Místního národního výboru Pasečnice a Místního národního výboru Stráž ve společný Místní národní výbor Stráž. Ke sloučení došlo dnem voleb konaných 14. června 1964.

Na základě usnesení 15. plenárního zasedání Okresního národního výboru Domažlice ze dne 20. prosince 1984 došlo s účinností od 1. ledna 1985 ke sloučení obce Stráž s obcí Pasečnice v jednu obec s názvem Stráž. Po sloučení měla obec Stráž části Nová Pasečnice, Pelechy, Stará Pasečnice, Stráž a Šnory a nadále spravovala i obec Nevolice.

V roce 1990 zapříčinila změna politické situace vydání zákonů, které postupně vedly k ukončení existence soustavy národních výborů.

S účinností od 24. listopadu 1990 se na základě 18. plenárního zasedání Okresního národního výboru Domažlice ze dne 25. září 1990 vyčlenily z obce Stráž části Nová Pasečnice a Stará Pasečnice a vytvořily společnou obec s názvem Pasečnice. Současně se osamostatnily i Pelechy a Nevolice.

V prvních demokratických komunálních volbách, které se konaly 24. listopadu 1990, bylo zvoleno nové obecní zastupitelstvo. Pravomoci, působnost a závazky místního národního výboru byly převedeny na Obecní úřad Stráž.

Vnitřní struktury korporace

V čele místního národního výboru (dále také MNV) stál předseda. Hlavním orgánem místního národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány, jako např. komise. Plénum tvořili všichni členové místního národního výboru, od roku 1960 označováni jako „poslanci“ (zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, platný a účinný od 11. dubna 1960). Členové (poslanci) MNV volili ze svého středu radu místního národního výboru, která vykonávala rozhodnutí pléna, ale sama měla určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Členy rady byli vždy předseda MNV, jeho náměstek/místopředseda a od roku 1954 i tajemník (zákony č. 13/1954 Sb., § 20; č. 65/1960 Sb., § 27; č. 69/1967 Sb., § 49). Komise místního národního výboru fungovaly jako poradní a kontrolní orgány, od roku 1960 pracovaly v jim svěřených úsecích i jako orgány výkonné s rozhodovací pravomocí (zákony č. 65/1960 Sb., § 31; č. 69/1967 Sb., § 54).

Zjištění předsedové MNV:

Mleziva Jakub (1945–1946);

Mareš Josef (1946–1958);

Hruška Václav (1958);

Stodola Josef (1958–1964);

Ticháček Matěj (1964–1983);

Dufek Josef (1983–1990).

Funkce korporace

Dozor na stavební výrobu, která je podřízena národnímu výboru, a na výrobu některých

stavebních hmot,
zajištění bytové a občanské výstavby,
péče o údržbu bytového fondu, jeho plné využití a přidělování bytů,
řízení výstavby obce a zlepšování jejího vzhledu,
průmyslová výroba místního významu, služby, opravy a údržba pro obyvatelstvo,
dozor na zásobování obyvatelstva,
rozvoj zásobování vodou,
rozvoj veřejné osobní i nákladní silniční dopravy a její účelné uspořádání,
správa místních komunikací,
rozvoj veřejného stravování,
rozvoj školství, kultury a vzdělání,
spolupráce s dobrovolnými společenskými organizacemi,
preventivní a léčebná zdravotní péče o obyvatelstvo a sociální zabezpečení pracujících,
spolupráce s jednotnými zemědělskými družstvy,
péče o životní prostředí a ochranu půdy, lesů, ovzduší a vodních toků,
zabezpečení práva na práci,
vytváření podmínek pro rozvoj tělesné výchovy a sportu,
přispívání k upevňování obranyschopnosti země,
konfiskace majetku Němců a kolaborantů,
konfiskace zemědělského majetku,
trestní provinění proti národní cti,
odsun německého obyvatelstva,
ustanovování národních správ,
evidence a náhrada válečných škod,
činnost a spolupůsobení při zajištění veřejné bezpečnosti a veřejné mravnosti a pořádku,
spolupůsobení v oblasti protipožární ochrany,
fungování jako ohlašovací orgán při hlášení obyvatelstva,
ověřování opisů (fotokopíí) listin a podpisů na listinách (od roku 1953),
výkon trestní pravomoci a stíhání přestupků vymezených právními normami,
spolupůsobení při odvodu branců,
spolupůsobení při zajištění dodávkové povinnosti vztahující se na zemědělské výrobky,
pořádání zemědělských trhů,
činnost a spolupůsobení při zajištění státní osvětové péče,
činnost při občanské kontrole provozoven.

Normy - konstitutivní

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Úředního listu Československé republiky, pro národní výbory místní a okresní, schválené vládou republiky Československé dne 19. května 1945.

Vyhláška ministra vnitra č. 43/1945 Sb., o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Dekret prezidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory.

Dekret prezidenta republiky č. 130/1945 Sb., o státní péči osvětové (zde o činnosti místních národních výborů při ustavení místních osvětových rad).

Vládní nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledku voleb do ústavodárného Národního shromáždění.

Směrnice ministra vnitra č. 1401/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o obnovení národních výborů.

Směrnice ministra vnitra č. 1422/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o ustavení obnovených národních výborů a volbě jejich složek.

Směrnice ministra vnitra č. 1876/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o nastupování náhradníků národních výborů a doplňování jejich počtu.

Zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Vyhláška ministra vnitra č. 966/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní organizační řád místních národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 975/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní jednacích řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky.

Vyhláška ministra vnitra č. 1143/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 314/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o přechodné úpravě doplňování národních výborů.

Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 2503/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o reorganizaci mimořádných vyživovacích komisí národních výborů.

Zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.

Zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení.

Zákon č. 286/1948 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Nařízení ministra financí č. 45/1949 Sb., o povinném zřízení šekových účtů místních národních výborů a o jejich povinném zapojení do šekové služby Poštovní spořitelny, národního podniku.

Zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Vládní nařízení č. 72/1949 Sb., o újezdních tajemnících.

Nařízení ministra zemědělství č. 75/1949 Sb., kterým se provádí zákon o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vládní nařízení č. 181/1949 Sb., o některých opatřeních k zjednodušení personálních poměrů ve veřejné správě.

Vládní nařízení č. 209/1949 Sb., jímž se provádí branný zákon (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách.

Zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů.

Vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 369/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o komisích pro zemědělskou výrobu a výkup, § 9 - právní normy o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů jsou zrušeny.

Zákon č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním (trestní řád správní).

Výnos ministerstva vnitra č. 473/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterým se vydává prováděcí předpis k § 90 trestního řádu správního o trestních komisích, část I, odst. 6.

Vládní nařízení č. 90/1950 Sb., o správě národního majetku národními výbory (zde o usneseních místního národního výboru, ke kterým je třeba souhlasu krajského národního výboru).

Vládní nařízení č. 101/1950 Sb., o zrušení osvětových rad a přenesení jejich působnosti na národní výbory, § 2 - působnost místních osvětových rad se přenáší na místní národní výbory.

Vládní nařízení č. 46/1951 Sb., o zrušení knihovních rad, § 2 - působnost knihovních rad se přenáší na místní národní výbory.

Vládní nařízení č. 78/1951 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 335/1951 Úředního listu republiky Československé. Díl I. - nařizovací, o výkonu trestní pravomoci místních národních výborů.

Zákon č. 105/1951 Sb., o správních poplatcích.

Vládní nařízení č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů.

Vládní nařízení č. 121/1951 Sb., o změnách v referátech národních výborů.

Vládní nařízení č. 122/1951 Sb., o dalších přesunech působnosti a o jiných zjednodušeních veřejné správy.

Nařízení ministra financí č. 9/1952 Sb., kterým se vydávají sazebníky správních poplatků a podrobnější předpisy o těchto poplatcích.

Oběžník ministerstva vnitra poř. č. 193/1952 Sbírky oběžníků pro KNV, „výbory žen“ při národních výborech.

Zákon č. 56/1952 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vládní nařízení č. 57/1952 Sb., kterým se provádí zákon o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 83/1952 Sb., o rozpočtech národních výborů.

Vládní nařízení č. 15/1953 Sb., o ověřování listin a podpisů na listinách národními výbory, § 1 - soudní a notářské ověření opisů (fotokopíí) listin a podpisů na listinách lze nahradit ověřením místního národního výboru.

Vládní nařízení č. 21/1953 Sb., o občanské kontrole obchodu, § 3, odst. 1 - občanskí kontrolaři jsou ustanovováni místními národními výbory na návrh výborů žen.

Vládní nařízení č. 44/1953 Sb., o volném prodeji zemědělských výrobků a o zemědělských trzích, § 7 - národní výbory pořádají podle plánu stanoveného krajským národním výborem pravidelné zemědělské trhy.

Vládní nařízení č. 110/1953 Sb., o správě národního majetku rozpočtovými organizacemi.

Vládní nařízení č. 114/1953 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o působení místních národních výborů v této oblasti).

Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Vládní nařízení č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.

Vládní nařízení č. 32/1954 Sb., o úpravě některých poměrů členů národních výborů.

Zákon č. 67/1956 Sb., o hospodaření s byty.

Zákon č. 10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech.

Zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.

Vládní nařízení č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti.

Vládní nařízení č. 65/1957 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.

Zákon č. 76/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Vládní nařízení č. 6/1958 Sb., o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven.

Zákon č. 18/1958 Sb., o požární ochraně (působnost místních národních výborů v oblasti požární ochrany).

Vládní nařízení č. 33/1958 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.

Vládní nařízení č. 39/1958 Sb., jímž se mění vládní nařízení č. 32/1954 Sb., o úpravě některých poměrů členů národních výborů.

Vládní nařízení č. 25/1959 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 33/1958 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.

Zákon č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů při zakládání jednotných zemědělských družstev a o projednávání dlouhodobých plánů a celoročních výrobních plánů jednotného zemědělského družstva radou místního národního výboru).

Zákon č. 52/1959 Sb., o osvětové činnosti (osvětový zákon), § 4 - místní národní výbory schvalují jednotný plán osvětové činnosti v obvodu své územní působnosti.

Vládní nařízení č. 59/1959 Sb., o občanské kontrole obchodu a provozoven.

Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech.

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.

Zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů.

Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech.

Vládní nařízení č. 66/1960 Sb., o úpravě některých poměrů poslanců národních výborů a občanů zvolených za členy komisí národních výborů.

Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů.

Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.

Vládní nařízení č. 189/1960 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 66/1960 Sb., o úpravě některých poměrů poslanců národních výborů a občanů zvolených za členy komisí národních výborů.

Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 49/1961 Sb., kterou se vyhláší Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev (zde o součinnosti místních národních výborů při řízení činnosti jednotných zemědělských družstev).

Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 50/1961 Sb., o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku.

Směrnice poř. č. 22/1961 Sbírky směrnic pro národní výbory, zásady vedení evidence půdy (příloha usnesení vlády ČSSR ze dne 12. července 1961).

Vyhláška Ústředního úřadu pro věci národních výborů č. 97/1961 Sb., o názvech obcí, označování ulic a číslování domů.

Zákon č. 147/1961 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o hospodaření s byty.

Vyhláška Ústředního úřadu pro věci národních výborů č. 10/1962 Sb., kterou se provádí zákon o hospodaření s byty.

Vládní nařízení č. 11/1962 Sb., o prohloubení organizace řízení zemědělství národními výbory.

Směrnice č. 1/1963 Sbírky směrnic pro národní výbory, o úpravě vztahů místních

národních výborů ke sloučeným JZD a činnosti místních národních výborů ve sloučených obcích (schválené usnesením vlády ČSSR ze dne 14. června 1960 č. 523 a doplněné usnesením vlády ČSSR ze dne 16. ledna 1963 č. 56).

Směrnice č. 5/1963 Sbírky směrnic pro národní výbory, sbory pro občanské záležitosti a jejich další rozvoj + směrnice o postavení a úkolech sborů pro občanské záležitosti (usnesení vlády ČSSR ze dne 11. ledna 1963 č. 25).

Zákon č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci (výdaje místní komise lidové kontroly a jejích členů hradí příslušný místní národní výbor, který je také povinen komisi bezplatně poskytovat vhodné místnosti, postarat se o řádné uložení jejího spisového materiálu a o jiné její potřeby nutné pro správný výkon její funkce, jakož i provádět pro ni bezplatně potřebné administrativní práce).

Ústavní zákon č. 75/1963 Sb., o skončení volebního období Národního shromáždění, Slovenské národní rady a národních výborů.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině (zde mj. o působení místních národních výborů při uzavření manželství).

Zákon č. 34/1964 Sb., o volbách do Národního shromáždění a do národních výborů.

Zákon č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty.

Zákon č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení.

Vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.

Vyhláška Ústřední správy pro rozvoj místního hospodářství č. 177/1964 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty.

Zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 21/1967 Sb., o volbách komisí lidové kontroly (místní komisi lidové kontroly volí a jejich počet stanoví příslušný místní národní výbor).

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 70/1967 Sb., o komisích lidové kontroly (komise lidové kontroly národních výborů jsou jejich kontrolními orgány).

Vládní nařízení č. 9/1968 Sb., o zřizování odborů národních výborů.

Vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí č. 78/1968 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.

Ústavní zákon č. 83/1968 Sb., o skončení volebního období národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady.

Zákon č. 85/1968 Sb., kterým se mění zákon o komisích lidové kontroly a zákon o národních výborech.

Ústavní zákon č. 117/1969 Sb., o prodloužení volebního období národních výborů, národních rad a Federálního shromáždění, Nejvyššího soudu, krajských, okresních a vojenských soudů.

Ústavní zákon č. 43/1971 Sb., kterým se mění článek 86 Ústavy a článek 30 a 103 ústavního zákona o československé federaci.

Zákon České národní rady č. 54/1971 Sb., o volbách do národních výborů v České socialistické republice.

Zákon České národní rady č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 94/1971 Sb., o vyhlášení voleb do České národní rady a všeobecných voleb do národních výborů v České socialistické republice.

Zákon České národní rady č. 116/1971 Sb., o výborech a komisích lidové kontroly.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 135/1971 Sb., o zřizování odborů národních výborů.

Zákon České národní rady č. 146/1971 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost národních výborů na některých úsecích státní správy.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1972 Sb., o inspekcích veřejného pořádku národních výborů.

Zákon č. 28/1972 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá s platností pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Zákon České národní rady č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství (působnost místních národních výborů ve vodohospodářské oblasti).

Zákon České národní rady č. 129/1975 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení.

Vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky č. 130/1975 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení.

Zákon České národní rady č. 49/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost místních národních výborů ve střediskových obcích.

Zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů (zde o místních národních

výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Zákon České národní rady č. 137/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost městských národních výborů na některých úsecích státní správy.

Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 146/1982 Sb., kterou se provádí zákon o hlášení a evidenci pobytu občanů.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 151/1982 Sb., o zřizování odborů a jiných útvarů národních výborů.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 153/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1972 Sb., o inspekcích veřejného pořádku národních výborů.

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb., o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru.

Zákon č. 31/1983 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

Zákon České národní rady č. 115/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech.

Zákon č. 140/1988 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Nařízení vlády České socialistické republiky č. 214/1988 Sb., o drobných provozovnách národních výborů jako právnických osobách.

Ústavní zákon č. 14/1990 Sb., o odvolávání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů.

Zákon České národní rady č. 94/1990 Sb., o působnosti národních výborů při provádění některých ustanovení zákona o právu shromažďovacím a zákona o civilní službě.

Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích (projednávání přestupků místními národními výbory, udělování pokut).

Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb.,

Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů.

Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon České národní rady č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích.

Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 5. září 1990 o vyhlášení voleb do zastupitelstev v obcích. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, České republiky / Slovenské republiky. Roč. 1990, s. 1286 (den konání voleb stanoven na 24. 11. 1990).

Odkaz na zdroje informací

ŽÁČKOVÁ, Monika. Místní národní výbor Stráž (1943) 1945–1990 (1992): inventář [online]. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: https://www.inventare.cz/pdf/soap-do/soap-do_ap0448_00424_mnv-straz.pdf

Identifikátory:

IČ: 00253774

Osadní zastupitelstvo Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : působnost od 1886-1890)

CAM: 135985

sbor pro správu osadního majetku

Užití jména: úřední

Variantní označení: Místní zastupitelstvo v Stráži u Domažlic, užití: jediný známý tvar, čeština; Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Archiv obce Stráž, ukn 3, hlavní kniha (zde otisk razítka).

Působnost od: 1886

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1890

nástupce: Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1890-1945)

Vztahy:

sídlo: Stráž (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Stráž (Domažlice, Česko)

Dějiny

Po zrušení patrimoniální správy se ves Stráž stala osadou obce Nevolice.

Vzhledem k tomu, že osada měla vlastní jmění, tvořila územní korporaci a měla právo samostatně své jmění spravovat. K tomu účelu mohl být volen osadní výbor (zastupitelstvo) v čele s osadním starostou. Ostatní agendy vykonávala pouze obec. Činnost osadního zastupitelstva ve Stráži je dokumentována velmi torzovitě (zápisy z let 1886–1890 v hlavní knize), existenci dalších orgánů (např. finanční komise) se doložit nepodařilo.

Činnost osadního zastupitelstva skončila v roce 1919 (poslední zápis ze schůze pochází z dubna 1920, v září 1919, na kdy byla svolána další schůze, se již zastupitelstvo nesešlo) a od roku 1920 už v obci fungovalo obecní zastupitelstvo.

Vnitřní struktury korporace

V čele osadní samosprávy stál místní starosta.

Podle dochovaných záznamů z let 1887–1890 tvořilo místní výbor (nazývaný v zápisech místní představenstvo) šest až sedm členů.

Seznam doložených osadních starostů:

Jakub Červenka (1887–1889);

Josef Vondraš (1889–1890).

Funkce korporace

Správa jmění osady včetně vedení samostatného účetnictví;
správa místních ústavů.

Normy - konstitutivní

Zákon č. 7/1864 zemského zákoníku pro Čechy, § 107–114.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, Archiv obce Stráž, ukn 1.
MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Nepodařilo se dohledat informace k sídlu původce, uložení dokumentů ani jejich ztrátám.

Přímý zdroj akvizice:

Většinu písemností Obecního úřadu Stráž převzal Okresní archiv Domažlice roku 1955 z Místního národního výboru Stráž (č. přírůstku nedohledáno).

V roce 2024 předal Obecní úřad Stráž jednu úřední knihu a pozemnostní archy o celkovém rozsahu 0,02 bm (č. přírůstku 34/2004).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Mezerovitě dochovaný archivní fond obsahuje archiválie z let 1891–1945 (1949). Z hlediska počtu a skladby evidenčních jednotek se jedná o 7 úředních knih, 1 podací protokol a 1 karton spisů o celkové metrži 0,24 bm.

Prvotní uspořádání archivního fondu provedl roku 1957 archivář Matěj Šlais a k roku 1958 v něm vykazoval 5 knih, 1 podací protokol a 1 karton spisů o metrži 0,20 bm. V roce 1995 archivní fond nově uspořádala Ludmila Růženecká, archivní pomůcku však nevyhotovovala.

Při generální inventuře v roce 2012 došlo k upřesnění počtu evidenčních jednotek (6 úředních knih, 1 podací protokol a 1 karton spisů) a metrže (0,26 bm) a přesunu 1 úřední knihy z archivního fondu Archiv obce Štichov. Další kniha z Archivu obce Štichov sem byla přesunuta v roce 2021 (čj. SOAP/10-308/2021) a v roce 2024 přibyla další kniha a spisy převzaté při skartaci (čj. SOAP/10-315/2024).

Roku 2021 se přistoupilo k novému pořádání a inventarizaci. Z důvodu absence spisového plánu původce bylo pro vytvoření inventárního seznamu použito umělé pořadací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017). Vzhledem ke stavu zachování archivního fondu a pravděpodobně i omezenému množství agendy obecního úřadu však bylo schéma z důvodu lepší přehlednosti zjednodušeno (vypuštěny nadbytečné série). Inventární seznam je podle typu vykonávané agendy členěn na pět sérií. Těm jsou podřazeny další série a jim složky a jednotlivosti. V případě potřeby (u knih obsahujících zápisy více původců nebo vícero agend) je popis prohlouben až na části jednotlivostí.

Při pořádání byly nalezeny archiválie pocházející z činnosti Veřejné osvětové služby Stráž, proto došlo k přesunu 0,01 bm spisů z let 1943–1944 do archivního fondu Veřejná osvětová služba – místní odbor Stráž, NAD č. 1488 (čj. SOAP/10-309/2021).

Budoucí přírůstky:

Neočekávají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Fyzický stav archiválií odpovídá jejich stáří. Výraznější poškození vykazují knihy ukn 1, 3, 5, 7 a 8 (konkrétní charakter poškození je uveden u příslušných jednotek popisu).

Charakter poškození:

trhliny, přelomení; prachem; křehký, lámavý

Odkazy na příbuzné dokumenty, archiválie a pomůcky pro vyhledávání:

Místní národní výbor Stráž (NAD 424)
Hlavní kniha 1943–1947 (inv. č. 39, ukn 25)
Pokladní deník 1944–1950 (inv. č. 60, ukn 46)
Soupisy ploch kultur a osevu 1944–1959 (inv. č. 111, kar 10)

Obecní úřad Stráž (NAD 1627)
Kronika obce 1928–2004 (neinventarizováno)

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií ver. 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017).

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (čj. SOAP/006-0767/2010) z 12. 3. 2010 včetně dodatků.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond poskytuje informace k politickým, hospodářským, sociálním a správním dějinám obce.

Významný zdroj informací o životě v obci představuje obecní kronika, kterou založil roku 1911 řídící učitel Josef Svačina. Kronika velmi obšírně popisuje především život v období první světové války a její zápisy končí rokem 1923, kdy byl v obci slavnostně odhalen pomník padlým vojínům. Navazující zápisy týkající se období do roku 1945 zachycuje obecní kronika uložená v archivním fondu Obecní úřad Stráž (obsahuje i zápisy z let 1976–2004).

Informace o fungování obecní samosprávy lze čerpat z knihy zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady, komisí finanční a stavební a evidence vydaných domovských listů (poř. č. 10, ukn 1).

Ze zajímavých archiválií lze vyzdvihnout například projektovou dokumentaci vodní hospodářské nádrže (poř. č. 39, kar 1/9). Dochovaly se i stavební plány zachycující stavební proměny obytných a hospodářských budov ve Stráži v letech 1925–1940 (poř. č. 38, kar 1/8).

Posteriora archivního fondu tvoří archiválie, které obsahují i zápisy nástupce obecního úřadu – Místního národního výboru Stráž.

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

čeština, němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	8	(1886) 1890–1945 (1947)
podací protokoly	1	1907–1945
kartony	1	1906–1945 (1949)

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

V minulosti archivní fond pořádali Matěj Šlais (roku 1957) a Ludmila Růženecká (roku 1995). Archivní pomůcku ani jeden z nich nevyhotovil.

V červnu 2021 archivní fond uspořádala a archivní pomůcku (prostřednictvím softwarové aplikace ELZA) sestavila Jana Hrušková ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně.

Prameny a literatura:

Viz Zdroje informací v I. kapitole.

Zpracovatel jednotky popisu: Hrušková, Jana, Mgr. (působnost od 2011-)

Datum popisu: 6. 9. 2024

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
č. kat.	číslo katastrální
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
poř. č.	pořadové číslo
ppr	podací protokol
ř. z.	říšský zákoník
ukn	úřední kniha
úrov.	úroveň
z. z. č.	český zemský zákoník

Soupis stavebních plánů (poř. č. 39, kar 1/8)

Čp.	Jméno stavebníka	Stavba	Datace
23	Dufek Jiří a Kateřina	stodola	1926
29	Duffek Jan	stodola	1937
52	Hruška Jan	stodola	1937
62 (?)	Hruška Václav	přístavba	1936
35	Jírovec Ondřej	kůlna, krov nad stájí	1926
1	Kabourek Josef	přestavba domu	1932
37	Kozina Tomáš	stodola	1932
?	Kralovec Emanuel	stodola	1937
15	Kuneš Josef	stodola	1936
47	Mach Jiří	stodola	1936
54	Němec Jan	chlév	1928
54	Němec Jan	stodola	1931
?	Němec Martin	stodola a kolna	1932
?	Němec Martin	stáj	1934
28	Němec Matěj a Markéta	stodola	po 1925
?	Pinkr František	stodola	1934
61	Randa Jan a Kateřina	stodola a stáj	1927
?	Soukup Rudolf	stáj	1936
6	Strádal Matouš	stáj	1940
?	Svoboda Matouš	stodola	1933
bez čp.	Tulačka a spol.	kůlna na hospodářské nářadí	1935
46	Vondraš Josef	stodola	1932
46	Vondraš Josef	stodola	1936
48	?	stodola	1925

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/423	1	
	Archiv obce Stráž geografický objekt: Stráž (Domažlice, Česko)		
1	1	2	
	Obec a její správa		
2	1/1	3	
	Domovské právo		
3	1/1//1	4	kar 1/1
	Domovská příslušnost (domovské listy, určování domovské příslušnosti)		1910-1943
3	1/1//2	5	
	Evidence vydaných domovských listů úřední kniha: 1 spojeno s: Evidence vydaných domovských listů 1923-1927; Archiv obce Stráž, CZ223101010/423/1/2/2//1/2		1923-1927
2	1/2	6	
	Všeobecná správní činnost obce		
3	1/2/1	7	
	Vyhlašování zákonů a nařízení		
4	1/2/1//1	8	kar 1/2
	Vyhlášky a nařízení jiných úřadů		1944-1945
3	1/2/2	9	
	Organizace činnosti obecní samosprávy		
4	1/2/2//1	10	ukn 1
	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady, komisí finanční a stavební a evidence vydaných domovských listů fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: utržené přideštiny, uvolněná vazba a listy, potrhaná charakter poškození: trhliny, přelomení	14. 5. 1923 - 12. 3. 1944	
5	1/2/2//1/1	11	
	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady a komisí finanční a stavební úřední kniha	19. 6. 1923 - 12. 3. 1944	
5	1/2/2//1/2	12	
	Evidence vydaných domovských listů úřední kniha	14. 5. 1923 - 24. 8. 1927	
3	1/2/3	13	
	Spisová služba a archivnictví		
4	1/2/3//1	14	ppr 1
	Podací protokol (čj. 61/1907-810/1945)	15. 3. 1907 - 27. 8. 1945	
3	1/2/4	15	
	Pamětní knihy		
4	1/2/4//1	16	ukn 2

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Date
	Kronika obce digitalizáty: Porta fontium		1911-1923
4	1/2/4//2	17	
	Kronika obce úřední kniha: 1 spojeno s: Obecní úřad Stráž, kronika obce 1928-2004 (neinventarizováno)		1928-2004
1	2	18	
	Správa obecního majetku		
2	2/1	19	
	Evidence obecního majetku		
3	2/1//1	20	kar 1/3
	Pozemnostní archy obce z let 1906, 1921 a 1932		1906-1932
2	2/2	21	
	Rozpočtové hospodaření obce		
3	2/2//1	22	ukn 3
	Hlavní kniha (1886) 1890-1906 původce: Osadní zastupitelstvo Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : působnost od 1886-1890) fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: uvolněná vazba, odřené desky znečištěné trusem a prachem charakter poškození: trhliny, přelomení, prachem, křehký, lámavý		
3	2/2//2	23	ukn 4
	Hlavní kniha		1906-1928
3	2/2//3	24	
	Hlavní kniha úřední kniha: 1 spojeno s: Místní národní výbor Stráž, hlavní kniha 1943-1947 (inv. č. 39, ukn 25)		1943-1947
3	2/2//4	25	ukn 5
	Pokladní kniha fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: uvolněná vazba, chybí hřbet, potrhané desky charakter poškození: trhliny, přelomení		1923-1945
3	2/2//5	26	ukn 6
	Pokladní deník		1928-1943
3	2/2//6	27	
	Pokladní deník úřední kniha: 1 spojeno s: Místní národní výbor Stráž, pokladní deník 1944-1950 (inv. č. 60, ukn 46)		1944-1950
3	2/2//7	28	kar 1/4
	Rozpočet obce 1944		1944
3	2/2//8	29	kar 1/5
	Účetní závěrky obce (za roky 1943 a 1944)		1943-1945 (1946)
1	3	30	
	Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek		
2	3/1	31	
	Bezpečnost osob a majetku		

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
3	3/1/1	32	
	Dohled nad veřejnou mravností		
4	3/1/1/1	33	ukn 7
	Trestní kniha		1904-1945 (1947)
	fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: potrhaná, zašpiněná		
	charakter poškození: trhliny, přelomení, prachem		
4	3/1/1/2	34	kar 1/6
	Trestní listy		1928-1945 (1948)
2	3/2	35	
	Zdravotní záležitosti		
3	3/2//1	36	kar 1/7
	Opatření proti nakažlivým nemocem		1941-1944
	(očkovací seznamy)		
2	3/3	37	
	Stavební a požární záležitosti		
3	3/3/1	38	
	Stavební záležitosti		
4	3/3/1//1	39	kar 1/8
	Obytné a hospodářské stavby		1925-1940
4	3/3/1//2	40	kar 1/9
	Vodohospodářské stavby		1938
	(projektová dokumentace vodní hospodářské nádrže)		
3	3/3/2	41	
	Požární záležitosti		
4	3/3/2//1	42	kar 1/10
	Rozpočet hasičského sboru		1944
3	3/3/3	43	
	Elektrifikace		
4	3/3/3//1	44	kar 1/11
	Projekt na úpravu transformační stanice, doplatek na		1931-1942
	elektrifikaci		
1	4	45	
	Působení obce ve veřejném zájmu		
2	4/1	46	
	Chudinství a sociální péče		
3	4/1//1	47	kar 1/12
	Rozpočet ústavu chudých		1942
3	4/1//2	48	kar 1/13
	Umístění do okresního chorobince		1943
	(Dorota Kozinová)		
1	5	49	
	Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních		

záležitostech

2	5/1	50	
---	-----	----	--

Vojenské záležitosti

3	5/1//1	51	ukn 8
---	--------	----	-------

Přihlašovací kniha neaktivního mužstva zeměbrany 1891–1945 (1946)
fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: potrhaná, uvolněná vazba, chybí hřbet
charakter poškození: trhliny, přelomení

3	5/1//2	52	kar 1/14
---	--------	----	----------

Civilní a protiletectká ochrana 1944–1945

2	5/2	53	
---	-----	----	--

Záležitosti daňové a katastrální

3	5/2//1	54	kar 1/15
---	--------	----	----------

Obecní dávky a přirážky 1939–1945

3	5/2//2	55	kar 1/16
---	--------	----	----------

Katastrální záležitosti [1920]–1933
(výměry pozemků, výtah výkazu úhrnných katastrálních hodnot k roku 1932)

2	5/3	56	
---	-----	----	--

Zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství

3	5/3//1	57	kar 1/17
---	--------	----	----------

Soupis o používání půdy 1940–1945 (1949)
(závodové štítky)

3	5/3//2	58	
---	--------	----	--

Soupisy ploch kultur a osevu 1944–1959
spojeno s: Místní národní výbor Stráž, soupisy ploch kultur a osevu 1944–1959 (inv. č. 111, kar 10)

3	5/3//3	59	kar 1/18
---	--------	----	----------

Dodávky obilí 1941

3	5/3//4	60	kar 1/19
---	--------	----	----------

Lesnictví 1944–1945
(těžba dřeva)

3	5/3//5	61	kar 1/20
---	--------	----	----------

Schválení stavby rybníka na parcele č. 784 1943

2	5/4	62	
---	-----	----	--

Záležitosti státní sociální péče

3	5/4//1	63	kar 1/21
---	--------	----	----------

Státní sociální péče 1941–1942
(přídavek početným rodinám, starobní podpora)

3	5/4//2	64	kar 1/22
---	--------	----	----------

Váleční uprchlíci 1945
(umístění uprchlíků ve škole)

Rejstřík korporativní

Místní národní výbor Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1945-1990), úřad místní lidové správy a přenesené státní správy	1
Obecní úřad Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : 1890-1945), úřad obecní a přenesené státní správy	1
Osadní zastupitelstvo Stráž (Stráž, Domažlice, Česko : působnost od 1886-1890), sbor pro správu osadního majetku	22

Rejstřík zeměpisný

Stráž (Domažlice, Česko)

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Stráž

Značka archivního souboru: AO Stráž

Časové rozmezí archivní pomůcky: (1886) 1890–1945 (1949)

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 10 (ukn, 8, (1886) 1890–1945 (1947); ppr, 1, 1907–1945; kar, 1, 1906–1945 (1949))

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 64

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,24 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 6. září 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Jana Hrušková

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Jana Hrušková

Počet stran archivní pomůcky: 28

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 6. září 2024 (čj. SOAP/10-674/2024)